EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 7.12.2011
KOM(2011) 853 lõplik

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE NING EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE

DIREKTIIVI 98/34/EÜ TOIMIMINE AASTATEL 2009 JA 2010

{SEK(2011) 1509 lõplik}

SISUKORD

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE NING EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE – DIREKTIIVI 98/34/EÜ TOIMIMINE AASTATEL 2009 JA 2010

Kokkuvõte ... 3

I OSA. STANDARDIMINE ... 3

1. Sissejuhatus ... 3

2. Teatamise kord ... 4

2.1. Korra toimimine aastatel 2009 ja 2010 ... 4

2.2. Kokkuvõte ... 5

3. Volitused ... 5

3.1. Volitamismenetluse toimimine aastatel 2009 ja 2010 ... 5

3.2. Volituste arengutendentsid ... 6

3.3. Kokkuvõte ... 7

4. Ametlikud vastuväited ... 8

4.1. Korra toimimine aastatel 2009 ja 2010 ... 8

4.2. Kokkuvõte ... 8

II OSA. TEHNILISED EESKIRJAD ... 9

1. Areng aastatel 2009 ja 2010 ... 9

1.1. Korra kasutamine parema õigusloome kontekstis ... 9

1.2. Direktiiviga 98/34/EÜ kehtestatud korra haldamise täiustamine ... 10

2. Direktiiviga 98/34/EÜ kehtestatud korra kohaldamine ... 10

2.1. Tulemuslikkus: üldine ülevaade ... 10

2.2. Kiirmenetluse kasutamine ... 13

2.3. Komisjoni vastustele järgnevad meetmed ... 13

2.4. Dialoog liikmesriikidega ... 13

2.5. Direktiivi rikkumised ... 14

2.6. Kokkuvõte ... 14

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE NING EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE

DIREKTIIVI 98/34/EÜ TOIMIMINE AASTATEL 2009 JA 2010

KOKKUVÕTE

Käesolevas aruandes analüüsitakse direktiiviga 98/34/EÜ[1] standardimise ja tehniliste eeskirjade jaoks ette nähtud menetluste kohaldamist aastatel 2009 ja 2010. Aruandes rõhutatakse standardimise ja tehnilistest eeskirjadest teatamise korra olulist panust ühtse turu toimimisse ja parema õigusloome poliitika[2] tagamisse.

Standardimise osa käsitleb standarditest teatamise korda, komisjoni taotlusi Euroopa standardiorganitele[3] standardimistöö tegemiseks (volitused) ning ametlikke vastuväiteid standarditele. Kõik eespool loetletud tegevused on osutunud ühtse turu toimimise olulisteks teguriteks. Teatamise kord on muutnud standardid riiklikul ja seega ka Euroopa tasandil läbipaistvaks ning ärgitanud siseriiklikke standardiasutusi tegema jätkuvalt algatusi Euroopa tasandil, mis on omakorda edendanud ühtlustamist kogu Euroopas. Ametlikud vastuväited on võimaldanud liikmesriikidel ja komisjonil tagada, et standardid vastavad reguleerimise eesmärkidele, kui neid kasutatakse nn uue lähenemisviisi õigusaktide jaoks. Volituste abil on loodud vahend komisjoni talituste ja standardijate vahelise suhte kindlaksmääramiseks – liides poliitikatasandi ja selle tehnilise väljenduse vahel.

Tehniliste eeskirjade valdkonnas on siseriiklikest tehnilistest eeskirjadest teatamine komisjonile enne nende vastuvõtmist osutunud tõhusaks kaubandustõkete vältimise vahendiks ning komisjoni ja liikmesriikide vahelise, samuti liikmesriikide omavahelise koostöö vahendiks ja aitab parandada õigusraamistikku. Sellega seoses on teatamise kord olnud oluline vahend ka riikide reguleeriva tegevuse suunamisel teatavates uutes valdkondades ning siseriiklike tehniliste eeskirjade kvaliteedi – läbipaistvuse, arusaadavuse ja tõhususe – parandamisel ühtlustamata või osaliselt ühtlustatud valdkondades. Liikmesriikide õigusraamistiku suurem selgus on aidanud ettevõtjail vähendada eeskirjade kättesaadavuse kulusid ja neid eeskirju nõuetekohaselt kohaldada.

---

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiiv 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord ning infoühiskonna teenuste eeskirjade esitamise kord (EÜT L 204, 21.7.1998), muudetud direktiiviga 98/48/EÜ (EÜT L 217, 5.8.1998).

2 Õigusruumi parandamise tegevuskava, KOM(2002) 278 lõplik. Vt ka „Parem õiguslik reguleerimine majanduskasvu edendamiseks ja töökohtade loomiseks Euroopa Liidus", KOM(2005) 97 lõplik; „Ühenduse Lissaboni kava rakendamine – Õiguskeskkonna lihtsustamise strateegia", KOM(2005) 535 lõplik; „Euroopa Liidu parema õigusloome strateegiline ülevaade", KOM(2006) 689; „Parema õigusloome kava teine strateegiline läbivaatamine Euroopa Liidus", KOM(2008) 32 ning „Parem õigusloome Euroopa Liidus: kolmas strateegiline ülevaade", KOM(2009) 15.

3 CEN (Euroopa Standardikomitee), CENELEC (Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee) ja ETSI (Euroopa Telekommunikatsiooni Standardiinstituut).

I OSA. STANDARDIMINE

1. SISSEJUHATUS

Käesolevas jaotises kirjeldatakse, kuidas toimib direktiivi 98/34/EÜ standardimist käsitlev osa, mis hõlmab kolme põhivaldkonda: standarditest teatamise korda, komisjoni taotlusi Euroopa standardiorganitele standardimistöö teostamiseks (volitused[4]) ning uue lähenemisviisi direktiive toetavate standardite kohta esitatud ametlikke vastuväiteid. Siin selgitatakse ajavahemikku 2009–2010 käsitlevat statistikat.

2. TEATAMISE KORD

Standardite valdkonda käsitleva teatamise korra eesmärk on jälgida siseriiklike standardiasutuste (nagu need on direktiivi alusel tunnustatud) poolt kasutusele võetud uusi standardimistegevusi. Teatamise süsteem on sisse seatud peamiselt selleks, et võimaldada teistel asutustel märkusi teha, töös osaleda või taotleda algatuse tegemist Euroopa tasandil (vt 1. lisa).

2.1. Korra toimimine aastatel 2009 ja 2010

Kord on aastatel 2009 ja 2010 jätkuvalt edukalt toiminud. CENi ja CENELECi igal aastal esitatud aruannetest on võimalik näha, et siseriiklike meetmete aasta keskmine arv suurenes 2010. aastal märkimisväärselt. Selle kasvu taga on peamiselt ELOT,[5] kelle aasta keskmine teadete arv suurenes 1,25-lt ajavahemikul 2006–2009 464-le 2010. aastal, ning UNI[6], kes kahekordistas 2010. aastal oma tavapärase teadete arvu. Teadete arv riikide kaupa on esitatud 2. lisas.

Kui jätta kõrvale 2010. aastal ELOTi esitatud teadete ebatüüpiline arv ning võrrelda ajavahemiku 2009–2010 statistikat eelmise perioodiga, on EL 15 riigid esitanud stabiilselt umbes 1500 teadet aastas, ning EL 12 riikide esitatud teadete arv on vähenenud 400-lt 230-le (vt 3. lisa).

ELOTi esitatud teadete erakordne arv tuleneb Kreeka ehitustööde ministeeriumi otsusest muuta umbes 460 tehnilist spetsifikatsiooni (era- ja avaliku sektori spetsifikatsioonid) siseriiklikeks tehnilisteks spetsifikatsioonideks. Selle tulemusel käivitas ELOT suure projekti, et sõnastada dokumendid uuesti nõuetekohaste siseriiklike spetsifikatsioonide vormis ning ajakohastada kõik viited Euroopa standarditele. ELOT andis sellest teada direktiivis 98/34/EÜ ettenähtud menetluste abil.

UNI teadete arvu suurenemine 2010. aastal tuleneb peamiselt UNI standardite väljatöötamise ja avaldamise protsessi täiustamisest. See tõusev trend võimaldas UNI-l paremini korraldada nende kehtivate riiklike standardite läbivaatamist, millest on juba teatatud. Tegelikult käsitles 60 % 2010. aastal UNI esitatud teadetest kehtivate Itaalia standardite läbivaatamist.

---

4 Volitused on taotlused, mis kujutavad endast kutseid Euroopa standardiorganitele, mida võib teatavatel tingimustel vastu võtta.

5 ELOT – Kreeka standardiorganisatsioon.

6 UNI – Itaalia standardiasutus (*Ente Nazionale Italiano di Unificazione*).

Valdkondlik jaotus (4. lisa) näitab, et riikidelt saadud teated käsitlevad ülekaalukalt ehitussektorit selle laiemas tähenduses ning pingerea tipus olid ka ehitised ja tuleohutus. Ka toiduainete valdkond on olnud olulisel kohal.

Korra alusel edastatud teave annab komisjoni talitustele jätkuvalt alust taotleda lisateavet, samuti esitada päringuid kas teadetest või muudest allikatest tuleneva ooteaja kohta (artikkel 7).

Kui 2010. aasta erakorraline olukord kõrvale jätta, on teadete arv alates 2006. aastast vähenenud. EL 12 riigid on vähendanud teadete arvu ajavahemikul 2009–2010, mida võib tõlgendada süsteemiga kohanemise märgina, sest riiklike standarditega võrreldes töötatakse Euroopa standardeid välja rohkem. Üldiselt kohaldatakse korda hästi ja see toimib nõuetekohaselt. Eeldatakse, et 2010. aastal toimunud ei jää 2011. aastal kestma, sest see muutus oli seotud konkreetsete sündmustega.

2.2. Kokkuvõte

Teatamise korral on jätkuvalt tähtis roll, et julgustada siseriiklikke standardiasutusi oma algatusi Euroopa tasandile viima, aidates seeläbi kaasa ühtse turu arengule ja ühtlustamisele Euroopas. Uute liikmesriikide esitatavate teadete arv on ühtlane, mida võib käsitada hea märgina nende integreerumisest süsteemi.

3. VOLITUSED

Standardimisvolitused on komisjoni hästi toimiv vahend Euroopa õigusloomet ja/või poliitikat toetavate tehniliste spetsifikatsioonide saamiseks. Need seisnevad Euroopa standardiorganitele standardimistöö taotluste esitamises ning loovad selle töö jaoks kontrollraamistiku (vt 1. lisa). Standardimisvolitused on asendamatud juhtudel, mil standardid toetavad õigusloomet, näiteks uue lähenemisviisi direktiivide kontekstis.

3.1. Volitamismenetluste toimimine aastatel 2009 ja 2010

Aruandeperioodil anti Euroopa standardiorganitele kokku 41 volitust, sealhulgas 4 muutmisvolitust. Muudatusettepanekute määr on sarnane eelmiste aastate määraga (vt 5. lisa) Uue lähenemisviisi direktiive käsitlevate volituste arv (9, pluss 4 muudatusettepanekut) on eelmise perioodiga võrreldes vähenenud.

Volitamismenetlus toimib hästi. Mitteametlik nõupidamine enne dokumentide esitamist komitee liikmetele tähendab, et volituse osas saavutatakse konsensus tavaliselt enne ametliku nõupidamise alustamist.

Euroopa standardimise sidusrühmad – ANEC (tarbijate standardimises osalemise koordineerimise Euroopa ühing), ECOS (Euroopa kodanike keskkondlik standardiorganisatsioon), NORMAPME (Euroopa käsitöö, kaubanduse ning VKEde standardibüroo) ning ETUI-REHS (Euroopa ametiühingute instituut – teadus, haridus, tervishoid ja ohutus) – integreeriti protsessi edukalt. See muudab mitteametliku nõupidamise läbipaistvamaks.

Volituste andmebaas

Läbipaistvuse edasiseks suurendamiseks on komisjoni ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat koostanud volituste andmebaasi. See sisaldab numbrite seeria M/xxx volitusi. Andmebaas tehti Interneti kaudu avalikkusele kättesaadavaks 2005. aastal aadressil

http://ec.europa.eu/enterprise/standards_policy/mandates/index.htm.

Kogu perioodi jooksul on jätkatud tava esitada ajakohastatud loetelu kaudu komiteele järelteavet kõikide volitusi käsitlevate nõupidamiste kohta.

Euroopa standardite väljatöötamine

Direktiiv 98/34/EÜ ja käesolev aruanne käsitlevad üksnes volitusi ega hõlma standardite väljatöötamise protsessi kui sellist. Sellest olenemata on oluline märkida, et kogu süsteem tugineb Euroopa standardiorganite suutlikkusele töötada konsensuse alusel ja õigeaegselt välja kvaliteetseid standardeid.

Euroopa Komisjon võttis hiljuti vastu standardimispaketi,[7] mis koosneb õigusakti ettepanekust, strateegilisest teatisest ja mõjuhinnangust. Üks eesmärk on ajakohastada Euroopa standardimissüsteem nii, et see muutuks kiiremaks, tõhusamaks, kaasavamaks ja avatumaks. Olenemata Euroopa standardiorganite poolt viimastel aastatel tehtud edusammudest on komisjon seadnud eesmärgiks vähendada standardite väljatöötamiseks kuluvat aega 2020. aastaks 50 %. Näiteks 2005. aastal kulus standardi koostamiseks CEN-il keskmiselt 6,20 aastat, CENELEC-il 3,45 aastat ja ETSI-l vaid 1,08 aastat. 2009. aastal kulus CEN-il selleks 2,42 aastat, CENELEC-il 2,34 aastat ja ETSI-l 1,79 aastat.

Selleks et aidata kaasa volituste alusel välja töötatavate standardite varasemale kättesaadavusele, vaatab komisjon läbi oma sisemised menetlused, et muuta volitamismenetlus kiiremaks ja läbipaistvamaks, nii et Euroopa standardiorganid koos teiste huvitatud isikutega saaksid tulevast standardimistööd paremini ette planeerida. Selleks, et julgustada Euroopa standardiorganeid jätkama jõupingutusi oma protsesside parandamiseks, peab komisjon nendega läbirääkimisi selliste tulemusnäitajate üle nagu õigeaegne väljatöötamine, kaasamine ja kvaliteet, mis seotakse tulevikus komisjoni poolt antava rahalise toetusega. Samuti korraldab komisjon hiljemalt 2013. aastal standardimissüsteemi sõltumatu läbivaatamise, et hinnata strateegiliste eesmärkide saavutamise suunas tehtud edusamme ning Euroopa standardimissüsteemi praegust juhtimist.

3.2. Volituste arengutendentsid

Volituste temaatika laieneb jätkuvalt. Uue lähenemisviisi direktiivide jaoks antud volituste osakaal on 31 %, mis näitab langust võrreldes eelmise aruandeperioodiga. Volitused teistes poliitikavaldkondades on jätkuvalt rohkearvulised, eelkõige tarbijakaitse, keskkonna ja energia valdkonnas.

Standardid õigusloome toetuseks

Aruandeperioodil anti volitusi erinevate valdkondade õigusaktide toetuseks. Näiteks võib tuua järgmised valdkonnad: ehitustooted, ökodisain, üldine tooteohutus või madalpinge. Õigusloome valdkondade ulatus näitab mudelile omistatud tähtsust.

Euroopa poliitikavaldkondade toetuseks antud volituste arv on võrreldes eelmise aruandeperioodiga natuke väiksem. Volitused mobiiltelefoni laadijate või elektriautode valdkonnas on hea näide sellest, kuidas poliitikavaldkondades antud volitused aitavad edendada koostalitlusvõimet.

Uue lähenemisviisiga hõlmamata õigusakte toetavate volituste aasta keskmine arv (vt 5. lisa) on võrreldes viimase perioodiga märkimisväärselt kasvanud (35 %-lt 54 %-le) ning näitab, et paljudes komisjoni talitustes jätkatakse kaasregulatsiooni mudeli kasutuselevõttu. Ökodisaini direktiivi toetavad volitused on sellele kasvule olulisel määral kaasa aidanud.

---

[7] KOM(2011) 311 lõplik, 1.6.2011; KOM(2011) 315 lõplik, 1.6.2011, SEK(2011) 671 lõplik, 1.6.2011.

Ajavahemikul 2009–2010 anti ökodisaini direktiivi toetuseks kuni üheksa volitust[8]. Need volitused on suunatud sellistele toodetele, nagu nõudepesumasinad, kodumajapidamiste külmutusseadmed, ajamid ja elektrimootorid.

Sel perioodil ei antud volitusi standardimiseks teenuste sektoris.

Kõnealune suundumus kasutada volitusi uue lähenemisviisiga hõlmamata ning uute poliitikavaldkondade õigusaktide toetamiseks kajastab olukorda, kus parema õigusloome poliitika toetuseks kasutatakse üha enam standardimist Euroopa tasandil. Seda on tunnistatud ja tegelikult ka soodustatud komisjoni 2004. aasta teatises Euroopa standardimise tähtsusest Euroopa poliitika ja seadusandluse raames[9].

3.3. Kokkuvõte

Volitamismenetlus toimib hästi, kuid tuleb olla hoolas, et tagada selle tõrgeteta toimimine ka edaspidi. Selleks on oluline enne komitee nõupidamist mitteametlikult nõu pidada Euroopa standardiorganite ja kõikide huvitatud isikutega, eelkõige tulevaste standardite kasutajaid esindavate Euroopa sidusrühmadega, ning seda tava tuleks jätkata.

Komitee toimimise läbipaistvuse parandamiseks on komisjoni talitused kutsunud alates 2006. aastast komitee laiendatud koosolekul osalema Euroopa standardimise sidusrühmi: ANEC, ECOS, ETUI-REHS ja MORMAPME.

Läbipaistvuse huvides ja tänu tehnoloogilistele eelistele, millega täiendatakse CIRCA[10] süsteemi, kaaluvad komisjoni talitused Interneti-foorumite eeskujul kirjaliku menetluse kasutamist. Eesmärk on tagada, et kõik komitee liikmed saaksid lugeda teiste liikmete seisukohti. Seega on selline nõupidamise vorm sarnane nõupidamisega komitee koosolekul.

Volitamismenetlus on osutunud kasulikuks standardimise osa suurendamisel ELi õigusloome ja poliitika uutes valdkondades. Seda kajastab ka asjaolu, et mitmes uues ELi õigusaktis viidatakse direktiivile.

Selleks et võimaldada kasutada volitusi poliitikavahendina laiemalt ja tõhusamalt, peaks volitamisprotsessi olema võimalik kasutada kiiremini – Euroopa standardiorganid peaksid andma kiiremini teada, kas nõutud Euroopa standardid on turu seisukohast olulised, kas nad vastu võtavad volituse ja millistel tingimustel nad selle vastu võtavad. Seetõttu tuleks tulevikus volitamismenetlusse tehtavate muudatustega tagada, et Euroopa standardiorganitele seatakse vastamiseks selged tähtajad, nii et komisjoni talitustel oleks aega välja töötada alternatiivsed lahendused, kui Euroopa standardiorganid ei suuda või ei soovi Euroopa standardeid välja töötada.

Euroopa standardimisalane vademeekum

---

8 Volitustes M450 M451, M458, M459, M462, M469, M470, M476 ja M477 viidatakse direktiivile 2005/32/EÜ.

9 KOM(2004) 674 lõplik, 18.10.2004.

10 CIRCA on Euroopa Liidu institutsioonide ja tema partnerite ühine töökeskkond. Lisateave on kättesaadav järgmisel veebisaidil: http://circa.europa.eu/.

Volituste käitlemise kord, ametlikud vastuväited ühtlustatud standarditele ning ühtlustatud standardite viidete avaldamine koos paljude muude asjakohaste dokumentidega sisaldub Euroopa standardimisalases vademeekumis.

Komisjon pidas enne vademeekumi avaldamist nõu komitee ja teiste huvitatud isikutega.

Vademeekum on avaldatud Euroopa veebisaidil:

http://ec.europa.eu/enterprise/standards_policy/vademecum/index.htm.

4. AMETLIKUD VASTUVÄITED

Uue lähenemisviisi direktiivid sisaldavad kaitsemeetmeid juhuks, kui ühtlustatud standard ei taga toote vastavust asjaomaste direktiivide põhinõuetele. Sellisel juhul võivad liikmesriigid või võib komisjon esitada ametliku vastuväite kõnealuse standardi kohta, mille üle peetakse nõu komiteega (menetluse üksikasjade kohta vt 1. lisa).

4.1. Korra toimimine aastatel 2009 ja 2010

Aruandeperioodil on komisjoni otsuseid tingivate vastuväidete keskmine arv aastas olnud võrdne viimase perioodi arvuga, st kokku on esitatud 7 vastuväidet. Kolmel juhul tehti otsus säilitada vastavuseeldus. Neljal juhul vastavuseeldust piirati või võeti vastavuseeldus tagasi (vt 6. lisa).

4.2. Kokkuvõte

Ehkki menetlus vastuväite saamisest kuni otsuse tegemiseni on üsna aeganõudev, on menetlus üldiselt nõuetekohaselt toiminud.

Sarnaselt volitustega ning läbipaistvuse huvides avaldab komisjon ametlike vastuväidete kohta tehtud otsused konsolideeritult ning esitab komiteele igal kohtumisel ametlike vastuväidetega seoses võetud meetmete ajakohastatud tabeli.

II OSA. TEHNILISED EESKIRJAD

1. ARENG AASTATEL 2009 JA 2010

Siseriiklikest tehnilistest eeskirjadest teatamise kord (edaspidi „kord") võimaldab komisjonil ja ELi liikmesriikidel ennetavalt uurida tehnilisi eeskirju, mille liikmesriigid kavatsevad (tööstus-, põllumajandus- ja kalandus-)toodete ning infoühiskonna teenuste kohta kehtestada (vt 7. lisa). Kõnealust korda kohaldatakse lihtsustatult Euroopa Majanduspiirkonna lepingu allkirjastanud EFTA liikmesriikide ning Šveitsi ja Türgi suhtes (vt 10. lisa).

Korra peamised eelised

- Kord võimaldab siseturu uusi tõkkeid avastada enne, kui need avaldavad negatiivset mõju, vältides sel moel pikki ja kulukaid rikkumismenetlusi.
- See võimaldab avastada kaitsemeetmeid, mida liikmesriigid võivad eriolukorras, näiteks majandus- ja finantskriisis kohaldada.
- Kord võimaldab liikmesriikidel kindlaks teha, millises ulatuses vastavad teatatud eelnõud Euroopa Liidu õigusaktidele.
- Kord võimaldab pidada tõhusat dialoogi liikmesriikide ja komisjoni vahel teatatud eelnõude hindamisel.
- Selle näol on tegemist võrdlusvahendiga, mis võimaldab liikmesriikidel tugineda oma partnerite ideedele, et lahendada tehniliste eeskirjadega seotud ühised probleemid.
- Kord võimaldab ettevõtjatel teha end kuuldavaks ja kohandada oma tegevust tulevastele tehnilistele eeskirjadele õigeaegselt. Ettevõtjad kasutavad kontrolliõigust aktiivselt ning aitavad sellega komisjonil ja riikide ametiasutustel avastada mis tahes kaubandustõkkeid.
- Kord aitab kaasa subsidiaarsuse põhimõtte kohaldamisele.
- Tegemist on reguleeriva vahendiga, mida saab kasutada ühtlustamist vajavate valdkondade kindlaksmääramiseks.
- Kord on tööstuspoliitika vahend.

1.1. Korra kasutamine parema õigusloome kontekstis

Komisjon on oma teatises „Parem õiguslik reguleerimine majanduskasvu edendamiseks ja töökohtade loomiseks Euroopa Liidus"[11] rõhutanud, et direktiiviga 98/34/EÜ kehtestatud ennetavad kontrollimehhanismid on äärmiselt olulised toodete ja infoühiskonna teenuste valdkonnas siseriikliku õigusliku reguleerimise kvaliteedi parandamiseks.

[11] Vt joonealune märkust nr 2 eespool.

Õiguskeskkonna lihtsustamiseks ja parandamiseks ette nähtud komisjoni tegevuskava[12] raames on kutsutud liikmesriike üles esitama koos teatatud eelnõudega mõju uuringuid (või nende järeldusi), kui sellised uuringud on riigis läbi viidud. Nende mõju uuringute analüüs julgustab liikmesriike mõtlema juba ette, millist vahendit on kõige sobivam kasutada, ja võimaldab komisjonil kontrollida kavandatud meetmete vajalikkust ja proportsionaalsust.

Koostöö, mida komisjon ja liikmesriigid teevad direktiiviga 98/34/EÜ kehtestatud teatamise korra kontekstis, aitab parandada teatatud riiklike õigusaktide eelnõude selgust ja järjepidevust. Seda koostööd tuleb tõhustada eesmärgiga pakkuda ettevõtjatele selget ja arusaadavat õigusraamistikku, tagades samal ajal rahvatervise ning tarbija- ja keskkonnakaitse kõrge taseme.

Riiklikel ametiasutustel palutakse kaaluda eelkõige järgmisi aspekte:

- eelnõude sõnastus: selgus, järjepidevus, läbipaistvus ja õiguskindlus tekstide kohaldamisel;
- võimalus pääseda juurde kõikidele asjaomase sektori eeskirjadele tekstide konsolideeritud versioonide avaldamise kaudu nii paberkandjal kui ka Internetis;
- selliste menetluste kindlaksmääramine, mis panevad ettevõtjaile asjatult keeruka ja suure halduskoormuse, eelkõige toote turule laskmisel, ning nende menetluste vältimine.

1.2. Direktiiviga 98/34/EÜ kehtestatud korra haldamise täiustamine

Komisjon jätkas aastatel 2009–2010 mitmete kampaaniate läbiviimist läbipaistvuse suurendamiseks ning riiklike ametiasutustega peetava dialoogi parandamiseks. TRISi (*Technical Regulations Information System* – tehniliste eeskirjade infosüsteem) andmebaasi toimimist on pidevalt parandatud ning selle uus versioon – TRIS v2.0 – käivitati 2010. aastal eesmärgiga vähendada teadete ja sõnumite töötlemisaega ning luua link TRISi ja liikmesriikide andmebaaside vahel.

Komisjon tagab avalikkuse juurdepääsu teatatud eelnõudele ELi 23 ametlikus keeles ning menetluse toimumise põhiandmetele veebisaidil http://ec.europa.eu/enterprise/tris. Täheldatud on Interneti kaudu tehtud päringute arvu pidevat kasvu: aastatel 2009 ja 2010 on otsingute arv tõusnud 23,4 %, ehk teisisõnu 192 000 otsinguni 2010. aastal (vt 11. lisa).

2. DIREKTIIVIGA 98/34/EÜ KEHTESTATUD KORRA KOHALDAMINE

2.1. Tulemuslikkus: üldine ülevaade

► **Teadete arv ja hõlmatud sektorid**

Aastatel 2009 ja 2010 suurenes teatatud eelnõude koguarv eelmise perioodiga võrreldes (1525 teadet 2009. ja 2010. aastal võrreldes 1979 teatega 2006., 2007. ja 2008. aastal).

Taas kord esitati aruandeperioodil **kõige rohkem** teateid **ehitussektori kohta.** Paljud meetmed olid seotud ehitiste energiatõhususega ning ehitus- ja sisustustoodete märgistamisega seoses lenduvate saasteainetega. Ehitussektorile järgnesid **põllumajandustooted ja toiduained**. Selles sektoris oli mitu meedet seotud toidu hügieeni,

[12] Vt joonealune märkust nr 2 eespool.

geneetiliselt muundatud organismide ning toiduainete ja jookide koostise ja märgistamisega. Teadete arv kasvas märkimisväärselt **transpordisektoris**, kus paljud teated olid seotud liiklusmärkide, sõidukite ohutuse, traktorite ja mootorsõidukite seadmetega. Mitu teadet saadi **telekommunikatsioonisektoris**, peamiselt seoses raadioliidestega, ning **keskkonnasektoris** (kilekottide puhul panus keskkonnakaitsesse, kasutatud patareide ja akude käitlemine ning taaskasutatavate joogipakendite märgistamine) (vt lisa 9 punkt 3).

► **Uuritud küsimused**

Ühtlustamata valdkondades, mis peavad olema kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitega 34–36 (kaupade vaba liikumine) ning artiklitega 49 ja 56 (asutamisõigus ja teenuste osutamise vabadus), oli komisjoni vastuste eesmärk hoiatada liikmesriike võimalike kaubandustõkete eest, mis võivad tekkida taotletavate eesmärkide suhtes ebaproportsionaalse ja mittevajalike meetmete tõttu. Seetõttu tagas komisjon vastavuse neile põhimõtetele ning lisaks kutsus liikmesriike jätkuvalt üles lisama vastastikuse tunnustamise klausli igasse ühtlustatud valdkonnast välja jääva tehnilise eeskirja eelnõusse.

Ühtlustatud valdkondades oli vastuste eesmärk tagada, et riiklikud meetmed oleks vajalikud, õigustatud ja kooskõlas ELi teisese õiguse aktidega.

- Alates 2009. aastast on liikmesriigid teatanud paljudest tehnilise eeskirja eelnõudest **ehituse** valdkonnas. Need eelnõud olid seotud eri liiki ehitustoodetega (ohtlikud ained, puitmaterjal, tuleohutusvahendid, betoonist valmistatud tugikonstruktsioonid, raudbetoon, soojusgeneraatorid jne), nende omadustega (mehaaniline vastupidavus ja stabiilsus, tulekindlus, isolatsiooniomadused jne) ning nende märgistusega (eelkõige lenduvate saasteainete alase märgistusega). Neid teateid analüüsiti peamiselt ehitustooteid käsitleva direktiivi 89/106/EMÜ[13] ja selle raames vastu võetud ühtlustatud standardite ning samuti direktiivi 2002/91/EÜ[14] (ehitiste energiatõhususe kohta; kehtetuks tunnistatud direktiiviga 2010/31/EÜ) alusel[15].

  Eelkõige väljastas komisjon üksikasjalikke arvamusi ja märkusi tehniliste eeskirjade eelnõude kohta, mis olid seotud ehitus- ja sisustustoodete märgistamisega seoses lenduvate saasteainetega. Teatatud eelnõusid uuriti direktiivi 1999/45/EÜ[16] (mis käsitleb ohtlike preparaatide klassifitseerimist, pakendamist ja märgistamist) ja määruse (EÜ) nr 1272/2008,[17] (mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist) valguses.

---

13 Nõukogu 21. detsembri 1988. aasta direktiiv 89/106/EMÜ ehitustooteid puudutavate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT L 40, 11.2.1989, lk 12–26).

14 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2002. aasta direktiiv 2002/91/EÜ ehitiste energiatõhususe kohta (EÜT L 1, 4.1.2003, lk 65–71).

15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13–35).

16 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 1999. aasta direktiiv 1999/45/EÜ ohtlike preparaatide klassifitseerimist, pakendamist ja märgistamist käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT L 200, 30.7.1999, lk. 1–68)

17 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (EÜT L 353, 31.12.2008, lk 1-1355)

Seoses nende eelnõudega on vastused saatnud mitu liikmesriiki ja esitanud üksikasjalikke arvamusi, milles tõstatati küsimus, kas teatatud meetmed on vastavuses kaupade siseturul vaba liikumise põhimõttega.

- Liikmesriigid teatasid mitmest eelnõust geneetiliselt muundatud organismide (GMOde) valdkonnas. Teated olid eelkõige seotud õigusega viia geneetiliselt muundatud organisme turule, õigusega keelata nende viljelemine või seda piirata ning nende keskkonda levimisega. Neid eelnõusid on analüüsitud direktiivi 2001/18/EÜ[18] (geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta), määruse (EÜ) nr 1829/2003[19] (geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta), määruse (EÜ) nr 1830/2003[20] (milles käsitletakse geneetiliselt muundatud organismidest valmistatud toiduainete ja sööda jälgitavust ning millega muudetakse direktiivi 2001/18/EÜ) ning samaaegse viljelemise meetmeid käsitleva komisjoni soovituse (2010/K 200/01)[21]. valguses.

- Aastatel 2009 ja 2010 teatasid liikmesriigid eelnõudest, mis on seotud toidulisanditega, toiduainetega kokkupuutuvate materjalidega (roostevabast terasest toodetud konteinerid, pakendid ja nõud; kullatud ja hõbetatud esemete ning nendega seotud esemete märgistamine), mineraal-, allika- ja joogiveega, inimtarbimiseks mõeldud vee käitlemise seadmetega ning toiduainete hügieeniga. Teatavad liikmesriigid teatasid selliste eeskirjade eelnõudest, millega keelustatakse bisfenool A kasutamine lastele mõeldud pudelites ning toiduainetega kokkupuutumiseks kavandatud või ette nähtud materjalides ja esemetes. Sellega seoses on oluline rõhutada, et direktiiv 2011/8/EL,[22] millega muudetakse direktiivi 2002/72/EÜ[23], et piirata bisfenool A kasutamist imikute plastist lutipudelites, võeti vastu 2011. aasta jaanuaris ning sellega keelustatakse plastist lutipudelite tootmine alates 1. märtsist 2011 ning nende turule laskmine ja importimine Euroopa Liitu alates 1. juunist 2011.

- Infoühiskonnateenuste sektoris esitati palju teateid seoses raadioliidestega. Ülejäänud teated olid muu hulgas seotud interneti hasartmängudega, e-raamatute hinnastamisega, elektrooniliste maksuregistritega, elektrooniliste müügikohtadega, digiallkirjaseadmetega ning infosüsteemide koostalitlusvõimega.

---

18 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta ja nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 106, 17.4.2001, lk 1-39)

19 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta (EÜT L 268, 18.10.2003, lk 1-23)

20 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1830/2003, milles käsitletakse geneetiliselt muundatud organismide jälgitavust ja märgistamist, geneetiliselt muundatud organismidest valmistatud toiduainete ja sööda jälgitavust ning millega muudetakse direktiivi 2001/18/EÜ (EÜT L 268, 18.10.2003, lk 24-28)

21 Komisjoni 13. juuli 2010. aasta soovitus suuniste kohta samaaegse viljelemise riiklike meetmete väljatöötamiseks, et vältida GMOde tahtmatut sattumist tavapärastesse ja mahepõllunduskultuuridesse (ELT C 200/1, 22.7.2010)

22 Komisjoni 28. jaanuari 2011. aasta direktiiv 2011/8/EL millega muudetakse direktiivi 2002/72/EÜ, et piirata bisfenool A kasutamist imikute plastist lutipudelites (ELT L 26, 29.1.2011, lk 11-14)

23 Komisjoni 6. augusti 2002. aasta direktiiv 2002/72/EC toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud plastmaterjalide ja -toodete kohta (EÜT L 220, 15.8.2002, lk 18-58)

- Keskkonnasektoris uuris komisjon eelkõige joogipakendite, patareide, kilekottide ja PVC-pakendite märgistamisega seotud eeskirjade eelnõusid. Neid teateid analüüsiti direktiivi 94/62/EÜ[24] (pakendite ja pakendijäätmete kohta) ja direktiivi 2006/66/EÜ[25] (mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid) valguses.

- Samuti on kord võimaldanud sekkuda sektorites, mille puhul on ette nähtud Euroopa Liidu tasandil ühtlustamine, ning aidanud ennetada seda, et liikmesriigid kehtestavad erinevad siseriiklikud meetmed näiteks sellistes valdkondades, nagu vedelast biomassist toodetava elektrienergia reklaamimine, märgistusel toiduainete päritolu kohustuslik märkimine, hülgest valmistatud toodete importimine ja transiit, üle 3,5 tonnise kogumassiga sõidukite rullikpidurite testimisseadmete standardite heakskiitmine, toiduainete märgistamine ja esitlemine, lauaviinamarjade kvaliteet, kasutatud plii-happepatareide ja -akude ringlussevõtt, kääritatud alkohoolsete jookide, v.a õlu ja veini tootmine ning põletuskäitised ja kaugjuhitavad soojusenergiajaamad.

► **Vastused**

Komisjon esitas üksikasjalikud arvamused 105 teate kohta, mis moodustavad 7 % aruandeperioodil 27 liikmesriigi teatatud eelnõude koguarvust. See tähendab mõningast langust komisjoni esitatud üksikasjalike vastuste arvus võrreldes eelmise aruandeperioodiga ning lubab arvata, et liikmesriigid võtavad õigusaktide koostamisel üha rohkem arvesse Euroopa Liidu õigusakte ja põhimõtteid ning nõudeid, millega tagatakse ühisturu tõhus toimimine. Liikmesriigid esitasid omalt poolt 130 üksikasjalikku arvamust. Aruandeperioodil esitatud 616 märkusest tegi 262 komisjon ja 354 märkust tegid liikmesriigid (vt 9. lisa punktid 4 ja 6).

Komisjon kutsus 11 juhul asjaomaseid liikmesriike üles teatatud eeskirjade vastuvõtmist ühe aasta võrra alates laekumise kuupäevast edasi lükkama, et mitte ohustada kõnealuses valdkonnas Euroopa Liidus pooleliolevat ühtlustamist (vt 9. lisa punkt 5).

Peale selle juhtis komisjon liikmesriikide tähelepanu sellele, et kui asjaomastest meetmetest teatatakse ka Maailma Kaubandusorganisatsioonile, on vaja tagada kooskõla tehniliste kaubandustõkete lepinguga.

2.2. Kiirmenetluse kasutamine

1525 teatest 52 puhul taotlesid liikmesriigid teatatud eelnõude suhtes kiirmenetluse kohaldamist. Komisjon kinnitas kiirmenetluse kohaldamise eelduseks olevate erandlike tingimuste, eelkõige tervise ja ohutuse kaitsega seotud tõsiste ja ettenägematute asjaolude omapoolset ranget tõlgendust. Selle tulemusena keelduti kiirmenetlusest juhtudel, mil põhjendus lähtus puhtalt majanduslikest kaalutlustest või tulenes püüdest korvata siseriiklikku haldusviivitust. Kiirmenetlus loeti põhjendatuks 29 juhul, peamiselt psühhotroopsete ainete, uimastite kontrolli, saasteainete, õnnemängude, turvakottide ja eraturvateenuste sektoris

---

[24] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 1994. aasta direktiiv 94/62/EÜ pakendite ja pakendijäätmete kohta (EÜT L 365, 31.12.1994, lk 10-23)

[25] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. septembri 2006. aasta direktiiv 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 91/157/EMÜ (ELT L 266, 26.9.2006, lk 1-14)

(ohtlike kaupade, relvade, seifide, alarmide, raha ja väärtuslike esemete transport) (vt 9. lisa punkt 7).

2.3. Komisjoni vastustele järgnevad meetmed

Perioodil 2009–2010 oli liikmesriikide vastuste ja komisjoni esitatud üksikasjalike arvamuste omavaheline suhe rahuldav (perioodi jooksul keskmiselt 89,5 %). See protsent on peamine näitaja, millega hinnata liikmesriikide pühendumust korrast tulenevate kohustuste täitmisele. Komisjon täheldas, et rahuldavate vastuste arv ei olnud suur (perioodi jooksul keskmiselt 32,5 %) (vt 9. lisa punkt 8).

2.4. Dialoog liikmesriikidega

Standardite ja tehniliste normide komitee korrapärased koosolekud võimaldasid vahetada arvamusi üldist huvi pakkuvates küsimustes ning ka korra konkreetsete aspektide kohta.

Aruteludel käsitleti eelkõige uue TRIS-andmebaasi arendamist, teatatud tekstide tõlke kvaliteeti, direktiivi 98/34/EÜ kohaselt teatatavate majandus- ja rahanduskriisiga toimetuleks võetavaid fiskaalmeetmeid, teatavate teatatud eelnõude konfidentsiaalsuse küsimust ning seoseid Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 764/2008[26] (milles sätestatakse menetlused seoses teatavate riiklike tehniliste eeskirjade kohaldamisega teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate toodete suhtes) ja direktiivi 98/34/EÜ vahel.

Komisjon esitas suunised seoses direktiivi 98/34/EÜ artikli 9 lõigetes 3 ja 4 ette nähtud blokeeringutega ning nimetatud direktiivi artikli 9 lõikes 7 sätestatud kiirmenetlusega.

Peale selle esitles komisjon uut TRIS-andmebaasi versiooni 2.0, keskset süsteemi (ühtset punkti, kus ELi liikmesriigid saavad teateid esitada – sealhulgas juhul, kui nad peavad teatama dokumentidest muude ELi õigusaktide kohaselt) ning kaupade vaba liikumist reguleerivate aluslepingu sätete kohaldamise suuniseid.

Samuti korraldati seminare mitmes liikmesriigis, mis võimaldas otsedialoogi komisjoni ja korra rakendamisse kaasatud siseriiklike ametiasutuste vahel, aidates viimastel tutvuda korra väga tehniliste elementidega.

2008. aasta novembris direktiivi 98/34/EÜ 25. aastapäeva puhul toimunud seminaril esitasid liikmesriigid ja ettevõtjad ettepanekud ja soovitused teatamise korra toimimise kohta. Neist ettepanekutest innustatuna otsustati komisjoni algatusel luua direktiivi 98/34/EÜ toimimise töörühm.

Nimetatud töörühm uurib, kuidas teatamise kord on siiani toiminud ning kas ja kuidas saaks selle korra toimimist parandada halduskohanduste kaudu või vajaduse korral praegu kehtiva direktiivi muutmise kaudu.

Rühm koosneb 12 liikmesriigi esindajatest (direktiivi 98/34/EÜ kontaktpunktid Austrias, Madalmaades, Maltal, Poolas, Portugalis, Prantsusmaal, Rumeenias, Saksamaal, Slovakkias,

---

[26] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 764/2008, milles sätestatakse menetlused seoses teatavate riiklike tehniliste eeskirjade kohaldamisega teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate toodete suhtes ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 3052/95/EÜ (ELT L 218, 13.8.2008, lk 21-29)

Taanis, Tšehhi Vabariigis ja Ühendkuningriigis) ning töörühma tööd juhib direktiivi 98/34/EÜ kohase teatamise korra haldamise eest vastutav komisjoni talitus.

Töörühma esimene kohtumine toimus 12. aprillil 2010 ning seal arutati probleeme, mis on ühelt poolt seotud teatatud eeskirjade eelnõude 3-kuulise ooteaja ja selle võimaliku lühendamisega ning teiselt poolt tagajärgedega, mis tulenevad Euroopa Kohtu praktikast (otsused kohtuasjades CIA Security International ja Unilever; teatamata jäetud eeskirjade mittekohaldatavus) ja on seotud siseriiklike õigusaktidega, mis on sisuliselt kooskõlas ELi õigusaktidega, kuid mis võeti vastu direktiivi 98/34/EÜ korra kohaselt teatamata või võeti vastu ooteaja jooksul või mida muudeti ooteaja jooksul olulisel määral.

29. juunil 2010 toimunud teisel kohtumisel käsitles töörühm võimalust pikendada esialgset ooteaega veel 3 kuu võrra (1 kuu infoühiskonna teenuste puhul) juhul, kui üksikasjaliku arvamuse esitas ainult komisjon (ning teised liikmesriigid seda ei teinud). Samuti arutati võimalust näha fiskaal-, finants- ja kiireloomuliste meetmete puhul ette minimaalne ooteaeg, et anda nende uurimiseks piisavalt aega.

Kolmas kohtumine toimus 27. oktoobril 2010 ning selle käigus käsitleti üldsuse juurdepääsu direktiivi 98/34/EÜ kohase korra raames vahetatud dokumentidele ning direktiivi 98/34/EÜ kohase keskse süsteemi arendamist.

2.5. Direktiivi rikkumised

Liikmesriikide suhtes algatatud rikkumismenetlusi (ELi toimimise lepingu artikkel 258) seoses direktiivi kohaste kohustuste rikkumisega oli vaatlusalusel perioodil vähe: kolm 2009. aastal ja seitse 2010. aastal.

2.6. Kokkuvõte

Aastatel 2009–2010 on korra kasulikkus selle tõhususe, läbipaistvuse ja halduskoostöö seisukohalt taas kord kinnitust leidnud.

Direktiivi 98/34/EÜ kohase korra ennetav ja võrgustikkoostööl põhinev lähenemisviis on taganud, et liikmesriikide reguleeriva tegevuse käigus ei loodud tehnilisi kaubandustõkkeid ning Euroopa Liidu tasandil ühtlustamine on ranges vastavuses subsidiaarsuse põhimõttega toimunud ainult juhtudel, mil see on tõeliselt vajalik. Asjaolu, et rikkumismenetluste arv jäi aruandeperioodil väikeseks, näitab, et direktiiv 98/34/EÜ on oluline vahend Euroopa Liidu õigusaktide nõuetekohasel kohaldamisel.

Direktiivi 98/34/EÜ kohaldamisel jälgib komisjon valvsalt parema õigusloome põhimõtete järgimist ning lähtub vajadusest säilitada Euroopa majanduse konkurentsivõimele soodus keskkond. Teatatud eelnõud jäävad elektrooniliselt tasuta kättesaadavaks kõikides ELi ametlikes keeltes ning seetõttu on ettevõtjatel võimalus nende kohta märkusi esitada.

Jätkuvalt tehakse jõupingutusi eesmärgiga tagada ettevõtjatele selge õigusraamistik, et suurendada Euroopa ettevõtjate konkurentsivõimet ELis ja väljaspool ELi, võttes arvesse seoseid direktiivi 98/34/EÜ kohase korra ja Maailma Kaubandusorganisatsiooni tehniliste kaubandustõkete lepingus kehtestatud korra vahel.